

Rosja już wpuszcza tiry z Litwy, ale bez nabiątu

Po odwołaniu rosyjskiej blokady ruszyły kilometrowe kolejki litewskich TIR-ów na przejściach granicznych z Rosją
Fot. Marian Paluszkiwicz

Od czwartku, 10 października, rosyjskie służby celne odstąpiły od wzmożonej kontroli litewskich TIR-ów oraz ciężarówek załadowanych litewskim towarami lub na Litwie. Rezygnacja z kontroli nastąpiła na bezpośrednie zlecenie prezydenta Rosji Władimira Putina, który o sytuacji

litewskich przewoźników „dowiedział się” od gubernatora obwodu kaliningradzkiego.

Putin miał z nim robocze spotkanie w środę, 9 października. Po tej rozmowie Putin zlecił służbom celnym poluzować kontrolę Litwinów na granicy. Według zrzeczenia litewskich przewoźników LI-

NAVA, sytuacja na granicy rzeczywiście poprawiła się, ale tylko na przejściach z rosyjską enklawą nad Bałtykiem, gdy tymczasem na granicy bezpośrednio z Rosją (z unią celną, którą tworzą Rosja, Białoruś i Kazachstan) sytuacja pozostaje wciąż niejasna.

str. 4 >>

Prawie połowa dzieci ma problemy psychiczne

Okolo 41 proc. dzieci naszego kraju ma mniejsze lub większe problemy związane z psychiką — wynika z badań, przedstawionych podczas konferencji z okazji obchodzonego wczoraj,

10 października, Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego.

„Wielu dzieciom są charakterystyczne pewne problemy psychologiczne, zwykle nie są to poważne zaburzenia. Jednak w

13 proc. przypadków można już postawić odpowiednią, poważną diagnozę” — powiedział znany na Litwie dziecięcy psychiatra Dainius Pūras.

str. 5 >>

POGODA

Piątek i weekend bez deszczu, słonecznie z lokalnym zamgleniem.

W piątek rano miejscami mgła, w dzień 15-17 stopni, zachmurzenie z przejaśnieniami. Sobotniej nocy od 3 do 6 stopni, w dzień od 13 do 14, słonecznie lub słabe zachmurzenie.

Podobna pogoda utrzyma się w niedzielę i w poniedziałek, a później nastąpi ochłodzenie.

W NUMERZE

Na wyborach bez kart w języku polskim

Str. 3

„Europejczycy, Polacy, Obywatele” — edukacyjny projekt EFHR

Str. 6-7

Międzynarodowy festiwal sportów siłowych w Wilnie

Str. 9

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KRONIKA KRYMINALNA

Trzy wielkie kradzieże

W Wilnie były co najmniej trzy wielkie kradzieże. We wtorek, 8 października, z remontowanego domu przy ul. Żolyno, po wyważeniu drewnianej ramy okna, skradziono nowy sprzęt domowy, hydrauliczny i lampy. Straty szacuje się na blisko 50 tysięcy litów. Na ul. Rudens w środę skradziono różne perfumy i biżuterię z szlachetnymi kamieniami. Do domu złodzieje wtargnęli przez wyłom w ścianie. Straty sięgają 37 tysięcy litów. Właścicielka garażu przy ul. Bitininkų w środę zauważyła, że po złamaniu zamków skradziono sprzęt rybacki. Straty wynoszą 44,5 tys. litów.

Zaginął wędkarz

Policja i strażacy ratownicy w rejonie wilkomierskim w czwartek, 10 października, kontynuowali poszukiwania mężczyzny, który w środę wybrał się na ryby i zaginął. Wiadomość o znalezionym samochodzie wędkarza w rejonie wilkomierskim funkcjonariusze otrzymali o godz. 23.30 w środę.

Zamieszkały w rejonie poniewieskim J. P. (ur. 1951) nad jeziorem Lenas we wsi Naujasodžiai przybył w środę rano. O godz. 15 bliscy kontaktowali się z nim telefonicznie. A później, nie mogąc się dodzwonić, przybyli nad jezioro.

Pobito trzynastolatka

W środę, 9 października, w Wilnie został pobity trzynastoletni chłopiec. Do szpitala przywieziono go z pobiciem klatki piersiowej i nogi. Obecnie leczy się ambulatoryjnie.

„Europejczycy, Polacy, Obywatele” — edukacyjny projekt EFHR

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR) przedstawia innowacyjny edukacyjny projekt „Europejczycy, Polacy, Obywatele”, który ma za cel wdrożenie nowoczesnego programu nauczania przedmiotu wiedza o społeczeństwie (WOS).

Przez 12 tygodni w piątkowych wydaniach „Kuriera Wileńskiego” będą ukazywały się artykuły z poszczególnych tematów WOS. Każdą środę o godz. 17.40 tematy te będą przedstawiane na antenie Radia Znad Wilii.

Po ukończeniu kursu uczestnicy rozwiążą test poprzez Internet i będą mieli możliwość wygrać tablet, telefon komórkowy, iPod i inne nagrody! Wszyscy uczestnicy otrzymają dyplomy.

Weź udział w projekcie! Bądź świadomym obywatelem! Formularz, regulamin i więcej informacji na stronie <http://wos.efhr.eu/>

Temat 1: Naród a państwo (2) Istnienie mniejszości narodowych wywołuje w wielu państwach nie zawsze łatwe do rozwiązania problemy. Jeżeli nasza tożsamość została ukształtowana przez wspólnotę narodową, to utożsamiamy siebie z konkretnym narodem. Jeżeli ktoś darzy swój naród szacunkiem i docenia dorobek jego przodków oraz kulturę możemy o nim powiedzieć, że jest patriotą. Nie oznacza to jednak, że otacza podobnym szacunkiem i miłością inne narody. Patriotyzm to przede wszystkim miłość, szacunek i przywiązanie do własnego narodu i jego historii.

Tożsamość narodowa niejednokrotnie przeradzała się w uczucie wyższości nad innymi narodami i grupami etnicznymi. Skrajny nacjonalizm wyrażający się w ślepych wywyższaniu własnego narodu przy jednoczesnej pogardzie i nienawiści wobec innych przeradza się w szowi-

nizm. Szowiniści podobnie jak patrioci kochają swój naród, jednak absolutnie nie tolerują innych mniejszości narodowych zamieszkałych na terenie danego państwa. Dlatego z szowinizmem często łączymy pojęcie nietolerancji. Szowiniści będą siebie określali mianem prawdziwych patriotów. Takie wywyższenie jednego narodu przy jednoczesnym

stwu. Często nacjoniści dążą również do oderwania się od innych grup narodowych i utworzenia własnego jednorodnego państwa narodowego.

Możemy spotkać też takie postawy, kiedy ludzie nie przywiązują wagi do przynależności narodowej. Nie ma dla nich znaczenia przynależność do określonego narodu. Uważają, że należy odrzucić wszelki do-

Jeżeli ktoś darzy swój naród szacunkiem i docenia dorobek jego przodków oraz kulturę możemy powiedzieć, że jest patriotą Fot. archiwum

wyeliminowaniu innego nie ma nic wspólnego z patriotyzmem. Takim przykładem może być pochod litewskich nacjonalistów z okazji święta narodowego Litwy, gdzie jego uczestnicy deklarowali swoją miłość do Litwy, niosąc hasła poniżające inne mniejszości narodowe.

Natomiast, jeżeli będziemy mówić o nacjonalizmie, to wyraża się on w miłości do swego narodu, podkreślaniu jego wyjątkowości oraz pragnieniu zbudowania państwa jednolitego etnicznie. Oznacza to, że nacjoniści wywyższać będą potrzeby własnej grupy narodowej ponad potrzeby innych grup narodowych i etnicznych zamieszkujących dane pań-

robek swojego narodu, ponieważ to prowadzi do podziału między ludźmi. Nie czują się oni członkami żadnego narodu i obywatelami żadnego państwa. Takich ludzi przyjęto nazywać kosmopolitami, czyli obywatelami świata. W 1917 r., kiedy powstało państwo bolszewickie, szczególnie aktywnie propagowany był internacjonalizm. Hasłem internacjonalistów było nawoływanie do pojednania wszystkich narodów całego świata.

Można długo dyskutować o problemie narodu i jego prawie do utworzenia własnego państwa i sposobach rozwiązania problemów mniejszości narodowych.

ze str. 6 » „Europejczycy, Polacy, Obywatele“ – edukacyjny projekt EFHR

Wzajemne oddziaływanie pomiędzy państwem a narodem można określić dwoma terminami:

Narodotwórcza rola państwa — młode państwo za pomocą działań politycznych, ekonomicznych czy oświatowych doprowadza do zjednoczenia różnych grup etnicznych w jeden zintegrowany naród. Może się to także odbywać na drodze podbojów terytorialnych danego państwa.

Państwowotwórcza rola narodu — naród, jako grupa społeczna dąży za pomocą określonych działań do stworzenia przez niego własnego i suwerennego państwa.

Współcześnie nadal twierdzi się, że każdy naród ma prawo do samostanowienia. Jednak wydziałanie się nowych państw jest sprzeczne z obecną tendencją do integracji ponadnarodowej. Wiele zależnych narodów (narodów bez państwa) dąży nadal do pełnej suwerenności m. in. Kurdowie, Baskowie.

Szczególnie wiele konfliktów na tym tle występuje w Afryce, gdzie granice państw zostały sztucznie narzucone przez państwa kolonialne, które nie zważały na podziały etniczne. Narodowość, identyfikowana z obywatelstwem lub z etniczno-kulturową przynależnością obywateli, żyjących w obrębie społeczeństwa danego państwa, czyli mniejszościami narodowymi. W prawie międzynarodowym nie ma precyzyjnej definicji mniejszości. Dokumenty jedynie określają, że w państwach, w których istnieją „osoby należące do mniejszości etnicznych, religijnych lub językowych nie będą pozbawione prawa do własnego życia kulturalnego, wyznawania i praktykowania własnej religii oraz posługiwania się własnym językiem” (art. 27 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, Nowy Jork 1966), a także „zapewni się im warunki rozwijania ich tożsamości” (Deklaracja ONZ, Nowy Jork 1992).

W państwie litewskim ustawa zasadnicza, czyli Konstytucja w swoich artykułach określa stosunek pomiędzy państwem a narodem w następujący sposób:

Konstytucja Republiki Litewskiej

Przyjęta przez obywateli Republiki Litewskiej w referendum przeprowadzonym 25 października 1992 roku głosi:

Artykuł 2

Państwo Litewskie jest tworzone przez Naród. Naród jest suwerenny.

Artykuł 3

Suwerenność Narodu nie może być umniejszana ani ograniczana. Nikomu nie wolno zawłaszczać władzy suwerennej Narodu.

Naród i każdy obywatel mają prawo do stawiania oporu każdemu, kto siłą targnie się na niepodległość Państwa Litewskiego, integralność jego terytorium bądź ustrój konstytucyjny.

Artykuł 9

Najważniejsze problemy Państwa i Narodu są rozstrzygane w drodze referendum.

Decyzję o przeprowadzeniu referendum podejmuje Sejm, w określonych przez ustawę przypadkach.

Referendum przeprowadza się także na żądanie co najmniej 300 000 obywateli mających prawa wyborcze.

Sposób zarządzenia i przeprowadzenia referendum określa ustawa.

Najważniejsze pojęcia:

- Mniejszość narodowa to członkowie narodu zamieszkujący na terenie państwa i stanowiący w tym państwie niewielką część ludności.

- Nacjonalizm to postawa charakteryzująca się wywyższaniem potrzeb danego narodu ponad potrzeby innych.

- Naród to wspólnota ludzi posługujących się tym samym

językiem, posiadająca wspólną historię, normy postępowania oraz najczęściej wspólne państwo.

- Obywatelstwo to przynależność danej osoby do danego państwa, z czego wynikają prawa i obowiązki jednakowe dla wszystkich obywateli.

- Państwo to organizacja polityczna ludzi, zamieszkujących konkretne terytorium i podlegających konkretnej władzy, która to władza ma wyłączność na użycie siły na tymże terytorium.

- Patriotyzm to postawa charakteryzująca się głębokim szacunkiem dla dorobku (językowego, kulturowego, czy prawnego) własnego narodu.

- Stereotyp to często nieuprawnione ogólne mniemanie na temat jakiegoś aspektu rzeczywistości, które bywa przypisywane narodom.

- Suwerenność to niezależność względem innych podmiotów w kwestii stanowienia o sobie.

- Szowinizm to postawa charakteryzująca się wrogością wobec innych narodów, grup etnicznych, ras, kultur itp.

- Tożsamość to własne, indywidualne rozumienie tego, kim jesteśmy; elementy tożsamości mogą być dzielone z innymi.

***

2 bilety do kina wygrał Waldemar Baran. Pozdrawiamy i zadajemy kolejne pytanie!

Pomyśl! Czy zdarzyło się Tobie spotkanie z dyskryminacją ze względu na narodowość? Jak i gdzie? Jak reagowałeś? Czy wiesz, dokąd zwracać się z powodu dyskryminacji?

Zamieść swoją odpowiedź na forum aktualności www.wos.efhr.eu i wygraj 2 bilety do kina w Wilnie!

Inf. EFHR

Projekt jest współfinansowany ze środków finansowych otrzymanych od Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu na realizację zadania „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą”.

KRONIKA KRYMINALNA

Rzeźba sprzed siedmiu tysięcy lat

Grecka policja zatrzymała dwóch mężczyzn próbujących sprzedać rzeźbę sprzed ponad 7 tysięcy lat. Handlarze antyków chcieli ją sprzedać za trzy i pół miliona euro. Mężczyźni pochodzą z Grecji. Przechwycona rzeźba przedstawia kobietę z ramionami splecionymi na piersiach. Ma 30 cm wysokości i została wykuta z marmuru.

Skonfiskowano 2 tony słoniowych kłów

Wietnamscy celnicy skonfiskowali w porcie Hai Phong, na północy kraju, prawie 2 tony kłów słoniowych nielegalnie przemyconych z Malezji. Kły znajdowały się w kontenerze, oznaczonym jako zawierający muszle morskie, i przeznaczonym dla odbiorcy w Chinach. Kość słoniowa jest cennym i bardzo drogim materiałem używanym do produkcji biżuterii i różnego rodzaju ozdób domowych.

Uwodził nieletnich przez Internet

Holenderska prokuratura wszczęła śledztwo przeciwko 48-letniemu Holendrowi, podejrzananemu o uwodzenie przez Internet około 300 nieletnich dziewcząt. Mężczyzna został aresztowany. Holender uprawiał od ośmiu lat grooming, czyli składał przez Internet propozycje seksualne dzieciom lub wprowadzał je w błąd w celu produkcji treści pornograficznych. Jego ofiarami były dziewczęta w wieku 10-17 lat. Co najmniej 11 spotkało się z nim i zostało wykorzystanych seksualnie.